

IHE ODIDE AHỤ N'ELU MGBIDI

Daniel 5:
IHEÒMÙMÙ 422
Nke Ndị etiti

AMAOKWUIBUN'ISI: “Onye-nwe-ayi matara idọputa ha n'onwunwa, bú ndi nāsọpuru Chineke, na idebe ndi ajọ omume n'ahuhu-nmehie rue ubọchi ikpe” (2 Pita 2:9).

Oriri Nke Belshaza

Belshaza bụ eze ikpeazụ nke ọchịchị Babilon nke chiri ụwa niile n'oge ochie. Nnanna ya, bụ Nebukadneza, abjuruo ná mkwubiokwu na Chineke nke Israel bụ Eze nke Eluigwe, “na ọlụ Ya niile bụ eziokwu, ụzọ Ya niile bụ kwa ikpé: ọzọ, ndi nējèghari ná npako, Ọ puru ime ka ha di ala” (Daniel 4:37). Ma Belshaza eriteghi uru site n'okwu eze garaaga. O wee bullie onwe ya elu ma mee kwa ihe ọ bula nke obi ọjọọ ya choro, náabughị dika uche Chineke si di.

Otu abali Belshaza mere oké oriri. O wee kpọọ ihe kariri otu puku mmadu, ndi ọchịchị nke Babilon. Ndiisi niile na ndinyom niile bira n'uwe ha di okéonuahia; ọzọ n'agbaghi agugo ha riri ezi nri nke ala ahụ, na manya ma leta kwa ndiobija. Ma o nyeghi ha ojuju afọ. mmadu adighi enweike inwe afọ ojuju n'uju ya site n'ihe nke ụwa na iheuto ọjọọ niile. Akwukwo Chineke bụ naanị otu onyendu nke ezi anuri, ọzọ o wee si na anyi gaenwe onu mgbe anyi naenye ndiozo ma gonari kwa onwe anyi ka anyi wee buru obe anyi soo kwa Jisos. Chineke kere mmadu, ma mara kwa ihe game ka obi toọ mmadu uto.

Iji Ihe Nso Eme Iheochi

Ka ndi ahụ naaga n'iru inu manya, ka ha naaga n'iru n'ime mmehie. Mgbe ha naechetaghị kwa ihe ọjọọ ọzọ ha game, Belshaza kpebiri imeru Chineke. Otutu mmadu n'ubochi taa ji aha Chineke na nke Jisos naanu iyi. Ha ji ihenso niile nke Akwukwonsọ eme iheochi, ma naeji kwa ndi naachọ ibiri Jisos ndu na ime ihe naato Ya uto eme iheochi. Chineke nwere ogologo ntachioji n'ebe onye mmehie no, ma n'oge naadighiana maobu emesia ikpe gaadakwasị ya ọ buru na oju ichighari. Ngwangwa ikpe mberede wee biakwasị Belshaza na ndi enyi ya naemebi iwu. N'etiti ndi oriri anuruma ahụ mkpisiaka ufodu nke mmadu putara ihè n'elu nzu etere ná mgbidi, ma deputa kwa ikpe nke Babilon. Ihu ihe di otu ahụ gaezuworị itu onye obi ya di nrò egwu, o mekwara ka oké egwu toọ ndi ahụ manya meworo ka uche ha gbaa ọchichiri, náarughị ụka nke ukwu n'ihì na ha naemeru Chineke.

Ikpere Nke Belshaza Naakukori ta

N'otu mgbe ahụ ihe nke Belshaza huru mere ka ọ toọ egwu. Ọ turu egwu nke ukwu rue na o siiri ya ike iguzo oto. O nweghike igu maobu mara ihe iheodide ahụ putara, ma o were ya anya na ọ bu akuko ọjọọ. N'esighi agugo mmehie niile nke ndu ya putara ihe n'iru ya, o wee matakwa na o kwesighi nnoo ka emere ya iheoma ọ bula. Ọ choro enyemaka, o wee kpọ ndi amamihe ya na ndimbasị ka ha bia ososo guo iheodide ahụ. O wee nwe obi mkwughachi ma kwe kwa mkwa oké nsopuru di elu nye onye ahụ nke nwere ike ikowara ya ihe iheodide ahụ putara. Ndi amamihe bira, ma ha amatakughị banyere ihe ha hworori kari dika eze matara. Ugbu a eze no nnoo naezigbo nsogbu, na onye ọ bula puru ihu na egwu turu ya rue onwu. Ma otu ahụ ka ọ dikwara onye ọ bula ọzọ.

Lee nnoo ka enweghi enyemaka nke ndi mmehie si di mgbe ha juru ichigharikwute Chineke! Nwa nke Chineke adighi adaba nime ebe ihe isiike di otu a di kama Chineke na anọ nso inyeaka. Chineke siri: “Kpokukwam n'ubochi nkpagbu; M'gadputa gi, i gasopu-kwa-ram” (Abu Oma 50:15). Na Job 5:19, 20 anyi naagu “Nime nkpagbu isii ka Ọ ganaputa gi; ọzọ, n'asaa ihe ojo agaghi-emetu gi aru. N'oke unwu ọ gbaputawo gi n'onwu; Gbaputa kwa gi n'aka mma agha n'agha”. Agha chere Belshaza iru, ma o nweghi oghere maka nnaputa. O fere ma too kwa chi niile nke olaedo na olocha, ma ha apughị inyere ya aka. Lee ụwa ọchichiri na kwa enweghi olileanya ọ gaaburori ma ọ buru na anyi enweghi Chineke nke anyi gaechigharikwute!

Daniel, Onye nke Chineke

Eze nwanyị ahụ wee cheta na enwere ụfọdụ ndịkom na Babilon bụ ndị kwenyere ma fèkwa Chineke òfùfè. O wee gwa eze banyere amamihe ahụ nke Chineke nyere Daniel n’oge ọchịchị Nebukadneza, Ọ sịrị “N’ụbọchi nna-gi ihè na uche na amam-ihe, dika amam-ihe nke chi niile, ka ahuru nime ya; ... n’ihi na mọ nke kachasi, na ihe-omuma, na uche, na ikọ isi okwu-omimi di iche iche, na itọsa okwu nke nāgba ghari, ka ahuru nime ya bụ Daniel” (Daniel 5:11, 12). Ndị enyi añuruma Belshaza aburughị ya enyemaka mgbe ọ nọ ná mkpà. Ọtụtụ oge anyị naanụ banyere ụmụ mmadụ bụ ndị tufuoro ihe niile ebe obibi-ha niile, ezinaulọ ha niile, ọnọdụ nsopuru ha niile -- site n’ihe ọññụ, ma nime ọnọdụ ọjọọ ha ndịa naakpọ ha “Onye nwere ndu,” “onye otù,” “onye amam-ihe nke oriri,” bụ nnọọ ndị náadighị na ọnọdụ ọ bụla inyere ha aka. N’oge dika nke a ha kwesiri ilekwasị otù onye anya bụ onye nwere “ezi mọ, na amam-ihe,” na kwa ihun’anya nke Chineke nime obi ya.

Mgbe ahụ emere ka Daniel bata. Ọ pụrụ nnọọ jee n’ebe dị anya site n’ebe enwere ọgbakọ oriri di otù a, ma o nwere mmasị inyeaka mgbe achoro ya. Ọ choro ka o mee ya maka otuto nke Chineke, ọ bughị n’ihi ihe mnweta nke eze nwere ike inye ya. Ọ sị, “Ka onyinye-gi diri gi onwe-gi, gi nye kwa onye ọzọ ugwo-olu-gi; ma m’gāguru eze ihe a edere, ma ka ọ mara isi-ya” (Daniel 5:17). Ego na nsopuru apụtaghị ihe ọ bụla nye Daniel. Ọ dighị agbalisiike inwe ọnọdụ na ọchịchị goment. O biri ndụ isopuru na ime ihe gaato Chineke uto.

Okwuchukwu Daniel

Daniel emeghi ngwa n’ime ka o weé eze ahụ juputara na onuma anya. Nke ahụ bụ nnọọ oghere iji wee kwusa okwu Chineke nye otù puku ndị ọgaranya na ndị amara aha ha nke obodo ahụ, o mere nnọọ nke a n’ebe ọdị ukwu. O wee chetara eze ahụ na ọ bụ Chineke bụ onye mere nnanna ya, Nebukadneza, onye ebube na imamma. Nebukadneza adiwo ike nke ukwu na umummadu nime mba niile naamajijiji náatụ kwa egwù n’iwu ya niile. O nwere ike ndụ na onwu n’ebe ha nọ -- O nwere ike igbu onye ọ naachọ igbu. Mgbe Nebukadneza mere ka obi ya di elu, mgbe mmuo ya juputara na mpako, Chineke wezugara ebube ya na ike ya n’ebe ọ nọ. Daniel chetaara Belshaza na eze ahụ ebiwo kwa n’ohia dika anohia rue mgbe ọ matara na Chineke Nke kachasi ihe niile elu na achichị n’alaeze nke mmadu. Chineke bulikwara ya elu ọzọ mgbe o wedara onwe ya n’ala.

Belshaza matara ihe ndia niile, ma ọ juru ifè Chineke òfùfè, kama nke a ọ nọ náebi ndụ jogburu onwe ya. Daniel ji okwu ndia mechie Okwuchukwu ya: “Ma Chineke ahụ onye ume-gi di n’aka-Ya, Onye nwe-kwa-ra uzọ gi nile, ka i nāsopurughi” (Daniel 5:23). Ọ bụ nnọọ ihe di mma imata na Chineke bụ Onye naachikota ume ahụ niile nke anyi naeku. Ọ bụ náání otù nkuume di n’etiti anyi na ebighiebi, na Chineke nwere ike igbubi ya mgbe Ọ choro. Tupu abali ahụ agabiga, emere ka Belshaza mara na ọ pughi ime ka ndu ya di ogologo gaa n’iru kari ka Chineke nyere ya ike.

Ikpé Nke Ekwuputara

Oghere ikpezu nke Belshaza nwere iji wee chégharia gabigara. Ugbu a Daniel kowara ikpé ahụ bụ nke Chineke deputaworo n’elu mgbidi ahụ. Ndia bụ okwu ahụ niile: “Chineke agutawo ala-eze-gi onu, me ka mgbe-ya ruzue. Atúwo gi n’ihe-otutu, hu na ihe korọ nime gi. Ekewawo ala-eze-gi, nye ndi Midia na ndi Peasia.” O doro nnọọ anya na Belshaza esighi agugo ọ bula banyere ihe iheodide ahụ putara. O wee nye Daniel ugwoolu niile o kwere ná mkwà bụ nke ibu onye náachichị dika otù nime ndi eze ato n’alaeze ahụ.

N’ihe dika otutu arọ umummadu nọ nnọọ náatughari uche banyere ihe “onye ọchichị nke ato” putara. Ọ buru na Belshaza bụ eze, ginị mere na onye nnochita ọchichị ozo agaghị abụ onye ọchichị nke abuo? Nime aro 1853, ndi omumu banyere ihe garaaga choputara isi nkume nke otù ulo nke edebeworo nye otu arusi nke oge ochie, nke edeputara ihe ndeputa di otu a; “Ka m’bu Nabonidas, eze ndi Babilon ghara imejo gi. Na ka nsopuru gi biri n’obi Belshaza, bu okparam, nwa nke obim.” Site n’ihe ndeputa ndiozo amatara na otutu mgbe Nabonidas noro ezumike ya n’obodo ozo, na Belshaza soro nna ya chiko dika otu nime ndi nnochite anya ọchichị. Anaekwu banyere Nebukadneza dika nna Belshaza, kama ọ bụ nnọọ nnanna ya, ma Nabonidas bụ nna ya.

Ọ bụ nnọọ mmasị Belshaza irapụ ka Daniel buru onye ọchịchị nke atọ, ma ndị Midia na ndị Peasia were onọdụ náabalị ahụ. Enyere Daniel onọdụ na ọchịchị ha, ndị eze ọhụụ ahụ buliri ya elu ma sọpukwara ya.

Babilon

Site n'otụtụ ọchịchị iri arọ anọ na ise nke Nebukadneza o wuliwo kwa obodo nke Babilon elu, mee ya ka ọ buru obodo kwururu iche nke mgbe ochie niile. Ogige kwudoro onwe ha n'elu nke Babilon ka ewere dika otu nime ihe uzọ asaa nke itun'anya nke uwa. Otú ihe ndepụta nke Nebukadneza bụ nke ndị òmùmù banyere ihe garaaga chọputaworo guputara. “Ewusiwom Imgur-Bel na Nimitti-Bel, mgbidi ukwu niile nke Babilon, obodo di ike ahụ, obodo nke ebuliworo ike-ya elu. Na mbata niile nke otutu onu uzọ ukwu ahụ ka n'wuliworo óké ehi niile di ike nke ọla agwaraagwá na otutu agwo di egwu guzoro onwe ha. Nnam mere ihe ahụ nke ọ dibeghi eze ndi garaaga mere. O jiri igwe na otutu brick wue oghere mgbidi abuo gburugburu obodo ahụ, na mu onwem ji ikwe na otutu brick, wue kwa oghere mgbidi nke nnam bjakota nso. E merem ka ntala ya di omimi rue ala mmiri, m'mekwara ugwu ya ka ọ di elu. E jim brick esurereokụ wue oghere mgbidi gburugburu mgbidi odidaanyanwu nke Babilon.”

Ndi edemede akuko mgbe ochie kwara mgbidi ahụ niile dika ihe otutu nke idi elu ya bu nari fit atọ (300), iri fit asato (80) n'idi ike ma gbaa kwa n'ihe dika iri fit atọ na ise (35) site n'ala ka ndi iro ghara inwe ike ikwara onwe ha uzọ ngafe site n'okpuru. Otú onye odeakwukwo siri na mgbidi ahụ di okpukpu abuo, otu di iri fit abuo na anọ (24) n'ikputu ya nwe oghere di iri fit atọ na isii (36) bu nke eji urọ mejue, nke ghokwara uzọ nke otutu ugboala nwere ike isi naagafe. Otú nime mgbidi nke egwubara nime nwere n'akuku ya abuo brick nahu uzọ turu agwa naegbu maramara nke naegosiputa onyinyo oké ehi niile na odum niile, ma ru kwa iri fit isii (60) n'idi elu.

Belshaza nwere nnọọ mmetuta nke ezi nchebe naakuku mgbidi ahụ niile, ma dika oriri na onu ahụ naaga n'iru n'obi eze, Sairos na ndi agha ya no nnọọ naagbnwe usoro osiso mmiri bu nke gabigara site na Babilon; mgbe ahụ ha wee banye nime Babilon site n'uzọ mmiri ahụ naesi agafe baa n'obodo Babilon. N'abalị ahụ ka egburu Belshaza, dika Daniel kwuru, ewee weta ọchịchị Babilon dika isi ọchịchị nke uwa niile na njedebe.

Ná agbanyeghi ogo ọ bula umummadu si ebuli onwe ha elu n'ubochi taa, Chineke ga ebudata ha ala mgbe oge Ya ruru. “Ndi nachi isi bu kwa ndi Chineke doworo” (Ndi Rom 13:1). “Nihi na ọ bugh n'owuwa anyanwu, ma-obu n'odida anyanwu, ọ bugh kwa n'ozara, ka mbuli-elu nesi bja. Kama Chineke bu onye ikpe: O neme otu onye ka ọ di ala, Ọ nbuli kwa onye ozọ elu” (Abu Oma 75:6, 7). Chineke nwere ike kwe ka ihe gara ndi ozo nkeoma nwa mgbe nta ka o wee weta ahuhu nye onye naemebiwu, ma mgbe O chere na ozuwo, O nwereike ikwusi onye ọ bula.

Otutu alaeze ebiliwo ma gabiga kwa nime akuko nke uwa. Otú ubochi Jisos gaje ibia ozọ, ma Ọ gaazoda kwa alaeze ndiozo niile ma guzo kwa otu alaeze nke naagaghi agabiga maoli. Ọ gaabu Onyeochichi ma chi kwa naeziomume, naeweta udo nye uwa niile.

AJUJU DI ICHEICHE

1. Olee ndi ka Belshaza kpọọ ibia oriri ya di ukwu?
2. Gini ka ha mere iji wee meruo Chineke?
3. Olee ihe mere n'oge oriri ahụ bu nke mere ka egwu tuọ Belshaza?
4. Gini ka ezenwanyi ahụ kwuru banyere Daniel?
5. Kedu ihe mbu Daniel mere mgbe ọ batara na obieze?
6. Olee otu Daniel si tugharja mkpuru okwu niile ahụ bu nke edeworo n'elu mgbidi?
7. Udi obodo di ana ka Babilon bu? kowa ya.

8. Gịni ka Sairqs naeme n'oge Belshaza nwere mmetuta nke ezinchébé n'obodo ya?
9. Ólee alaeze ụwa ọzọ mgbe Babilon gasiri?
10. Onyenwe ike niile n'ebe ndi eze na mba niile no?